

CÁC TẬT TIM BẨM SINH NẶNG Ở TRẺ SƠ SINH

Bộ môn Nhi – ĐHYD Tp.HCM
PGS. TS. Vũ Minh Phúc

NỘI DUNG

1. Giới thiệu
2. Tim bẩm sinh nặng lệ thuộc ống động mạch
  - Tim bẩm sinh có lưu lượng máu hệ thống lệ thuộc ống động mạch
  - Tim bẩm sinh có lưu lượng máu lên phổi lệ thuộc ống động mạch
3. Tim bẩm sinh nặng không lệ thuộc ống động mạch
4. Tóm tắt

MỤC TIÊU

1. Liệt kê được các tật TBS nặng ở trẻ sơ sinh
2. Phân loại tật TBS nặng ở trẻ sơ sinh
3. Xác định được tật TBS nào có thể phẫu thuật
4. Phát hiện được các bệnh cảnh lâm sàng gợi ý TBS
5. Điều trị cấp cứu ban đầu

1. GIỚI THIỆU

- Thống kê ở Mỹ
  - TBS : 8/1000 trẻ SS sống
  - TBS nặng ở SS : 3,5/1000 trẻ SS sống
  - Mỗi năm 32.000 trẻ SS có TBS chào đời trong đó 14.000 TBS nặng
- Tỷ lệ tử vong cao ở sơ sinh
- Phát hiện sớm, chẩn đoán, xử trí và điều trị TBS nặng ở sơ sinh sẽ:
  - Giảm tỷ lệ tử vong
  - Phòng ngừa tổn thương các cơ quan khác

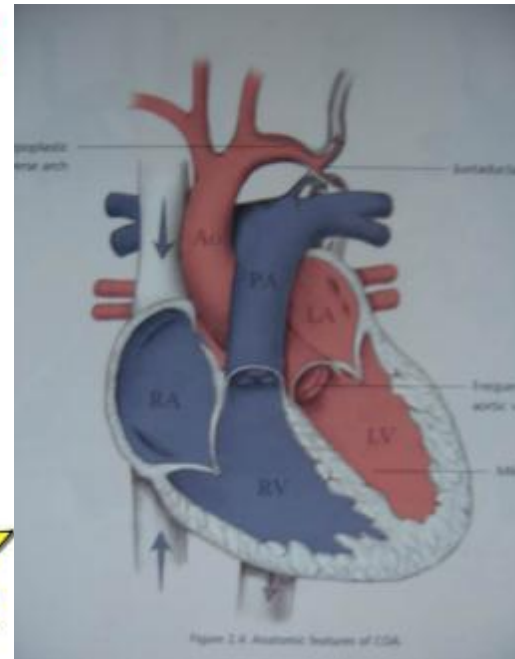
2. TBS NẶNG LỆ THUỘC ỐNG ĐỘNG MẠCH

2.1. TBS có lưu lượng máu hệ thống lệ thuộc OĐM

* Gồm các tật

- Hẹp van động mạch chủ nặng
- Hẹp eo động mạch chủ nặng
- Đứt đoạn cung động mạch chủ
- Hội chứng thiếu sản tim trái

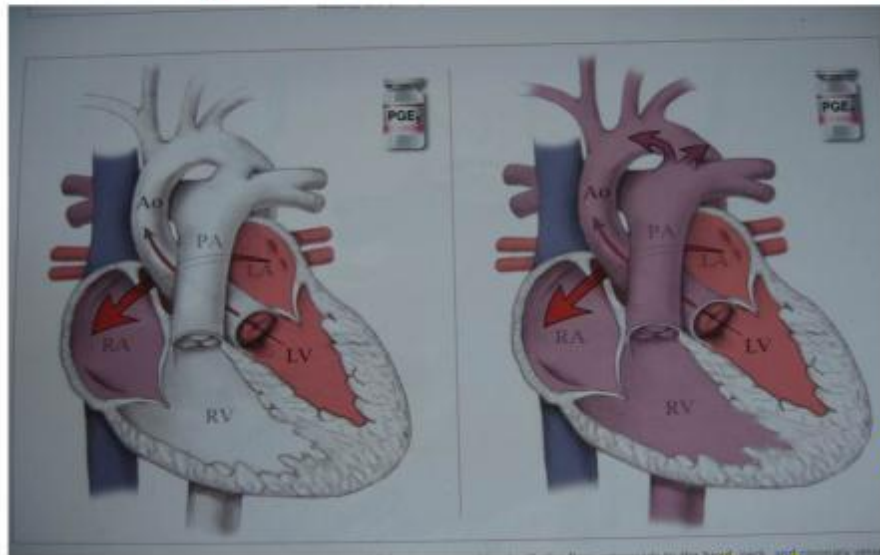
→ Tác nghẽn luồng máu đi ra từ thất trái

Hẹp eo ĐMC nặng
(Critical Coarctation of
the Aorta = COA)

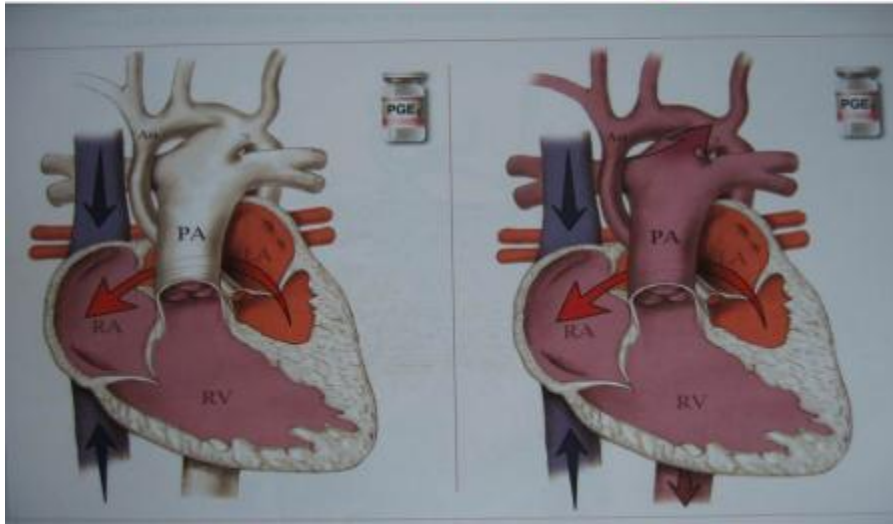
Hẹp van ĐMC nặng
(Critical Valve Aortic Stenosis = AS)

Đứt đoạn cung động mạch chủ
(Interrupted aortic arch = IAA)

Hội chứng thiếu sản tim trái
(Hypoplastic Left Heart Syndrome = HLHS)
Nên chấm dứt thai kỳ - Việt nam không phẫu thuật

2. TBS NẶNG LỆ THUỘC ỐNG ĐỘNG MẠCH

2.1. TBS có lưu lượng máu hệ thống lệ thuộc OĐM

* Xử trí cấp cứu

- Đặt NKQ và giúp thở sớm, giữ $SpO_2 = 75-85\%$
- TTM PGE1
- Tránh tăng O_2 và giảm CO_2 máu vì sẽ giảm kháng lực mạch máu phổi, tăng lượng máu lên phổi, tăng shunt phải-trái
- TTM LR/ NS để cải thiện tưới máu hệ thống
- Digoxin hoặc Dopamine
- Lợi tiểu nếu suy tim

2. TBS NẶNG LỆ THUỘC ỐNG ĐỘNG MẠCH

2.1. TBS có lưu lượng máu hệ thống lệ thuộc OĐM

* Có bệnh cảnh

- sốc
- suy tim (thở nhanh, phổi có rales, tim to, tim nhanh, gan to)
- tím, SpO_2 giảm
- toan chuyển hóa diễn tiến nhanh
- thường được chẩn đoán nhiễm trùng huyết SS

* Lưu ý :

sốc ở trẻ SS → nên tìm TBS

2. TBS NẶNG LỆ THUỘC ỐNG ĐỘNG MẠCH

2.1. TBS có lưu lượng máu hệ thống lệ thuộc OĐM

* Xử trí cấp cứu

- Chống toan máu
- T/d huyết áp tay và chân, không để HA tay hơn HA chân > 15 mmHg
- Hội chẩn BS tim mạch nhi

2. TBS NẶNG LỆ THUỘC ỐNG ĐỘNG MẠCH

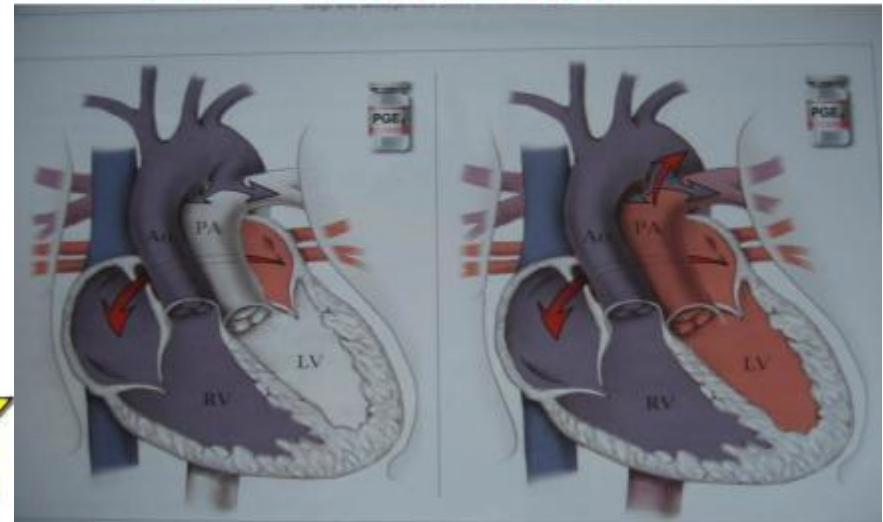
2.2. TBS có lưu lượng máu lên phổi lệ thuộc OĐM

* Gồm các tật

- Hoán vị đại động mạch
- Không lỗ van 3 lá
- Hẹp van động mạch phổi nặng
- Không lỗ van động mạch phổi
- Tứ chứng Fallot + không lỗ van động mạch phổi

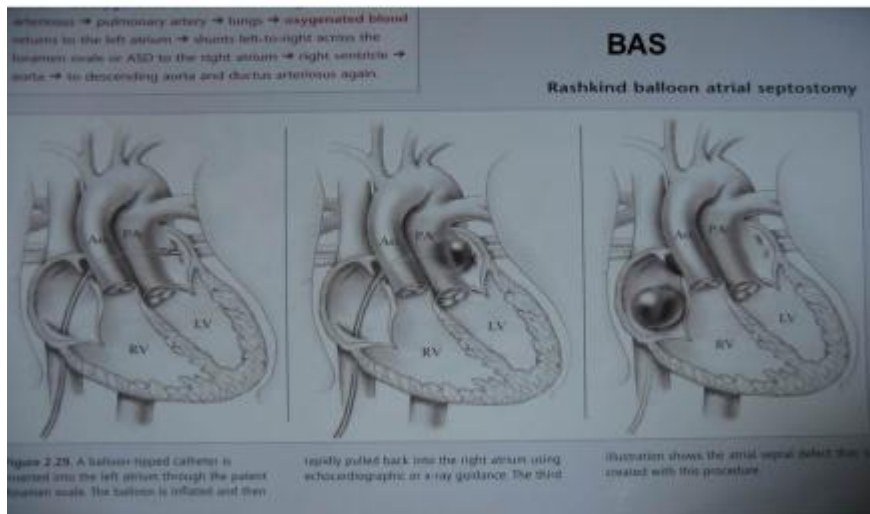

Hoán vị đại động mạch (Transposition of Great Arteries = TGA)

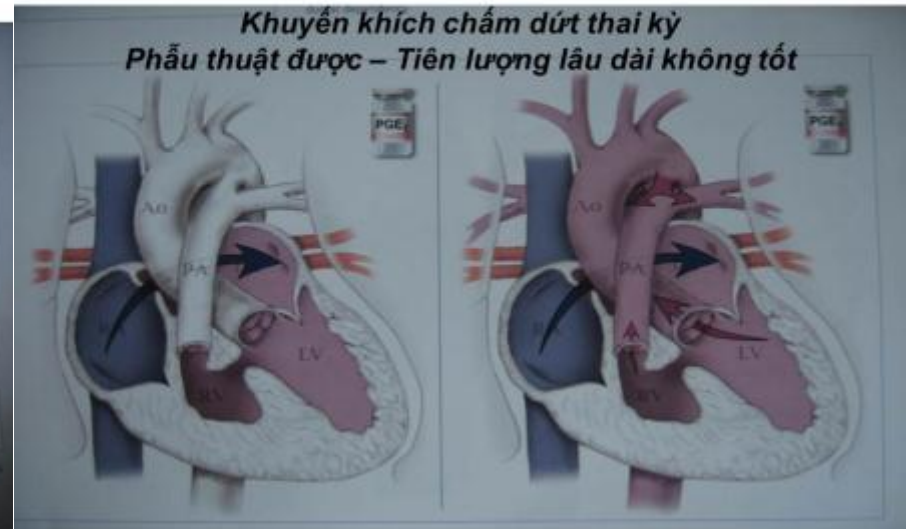

Hoán vị đại động mạch (Transposition of Great Arteries = TGA)

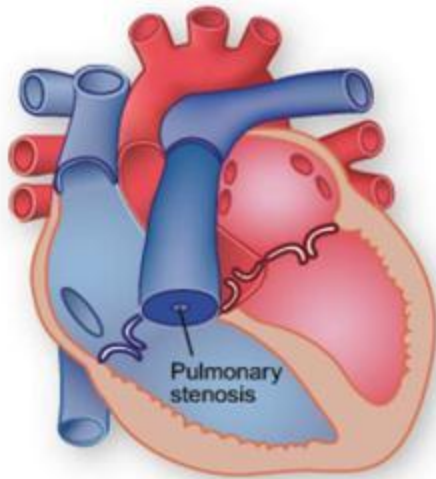
Không lỗ van 3 lá (Tricuspid atresia = TA)

Khuyến khích chấm dứt thai kỳ Phẫu thuật được – Tiên lượng lâu dài không tốt

Hẹp van động mạch phổi nặng (Critical Pulmonary Stenosis = PS)

Không lỗ van động mạch phổi (Pulmonary Atresia = PAtr)

Tứ chứng Fallot + không lỗ van ĐMP (Tetralogy Of Fallot with Pulmonary Atresia) TOF - PAtr

2. TBS NẶNG LỆ THUỘC ỐNG ĐỘNG MẠCH

2.2. TBS có lưu lượng máu lên phổi lệ thuộc OĐM

* Có bệnh cảnh

- Tím và SpO₂ giảm nặng ngay sau sanh
- Suy hô hấp nặng
- Toan chuyển hóa nặng
- Gan to
- Thường được chẩn đoán ngay hoặc suy hô hấp

* Lưu ý :

Tím + suy hô hấp nặng sau sanh

→ nên tìm TBS

2. TBS NẶNG LỆ THUỘC ỚNG ĐỘM MẠCH

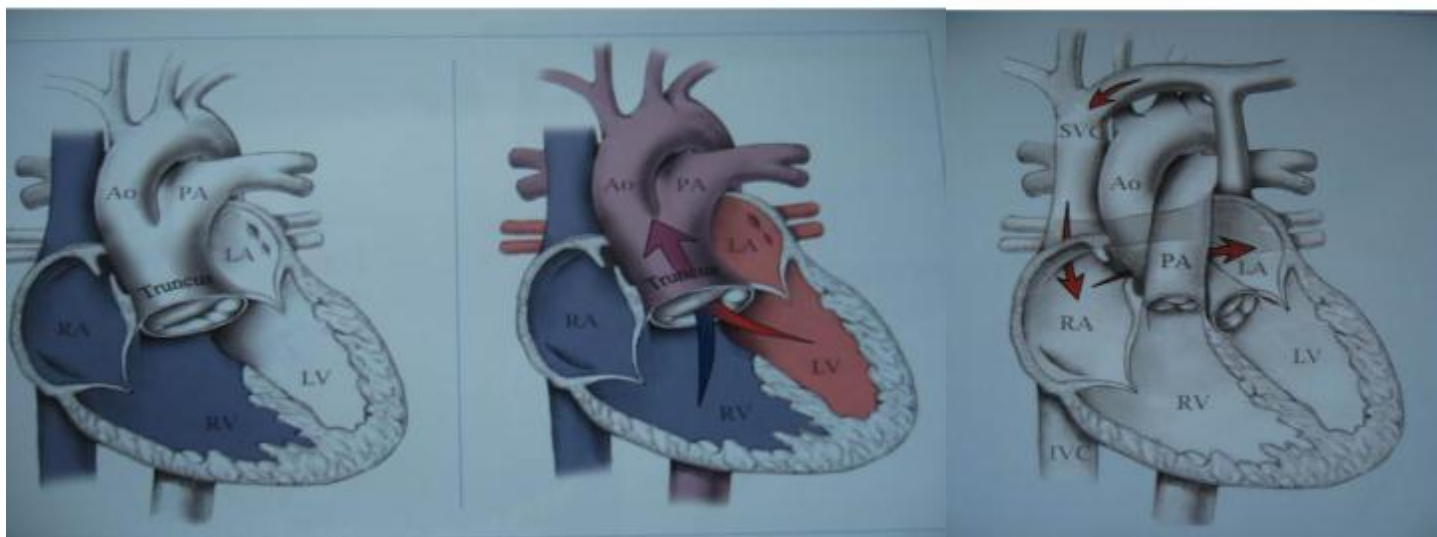
2.2. TBS có lưu lượng máu lên phổi lệ thuộc ODM

* Xử trí cấp cứu

- Bắt đầu cho thở O_2 với $FiO_2 = 100\%$ để cải thiện oxy hóa máu và giảm kháng lực mạch máu phổi
- TTM PGE1 giữ ống ĐM
- Duy trì $SpO_2 > 75\%$
- Chống toan máu
- Điều trị các nguyên nhân gây toan máu

**Thân chung động mạch
(Truncus arteriosus)**

3. TBS NẶNG KHÔNG LỆ THUỘC ỚNG ĐM

* Gồm các tật TBS

- Thân chung động mạch
- Bất thường hồi lưu tĩnh mạch phổi hoàn toàn
- Bất thường Ebstein (van 3 lá đóng thấp)
- Tứ chứng Fallot + Không có van ĐMP

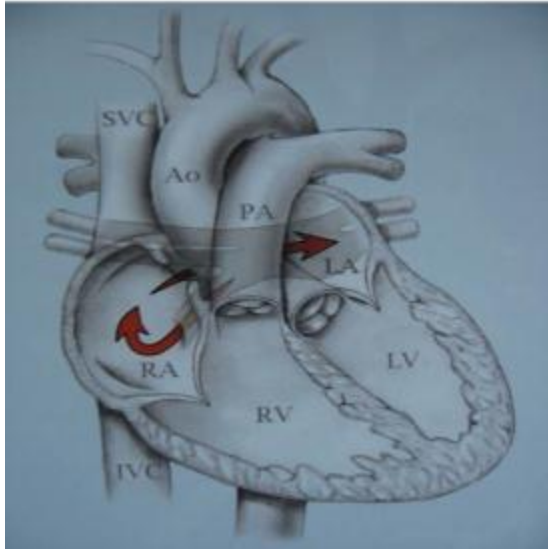

**Bất thường hồi lưu TMP hoàn toàn
(Total Anomaly Pulmonary Venous Return = TAPVR)**

- Thẻ trên tim
(Supracardiac
TAPVR)

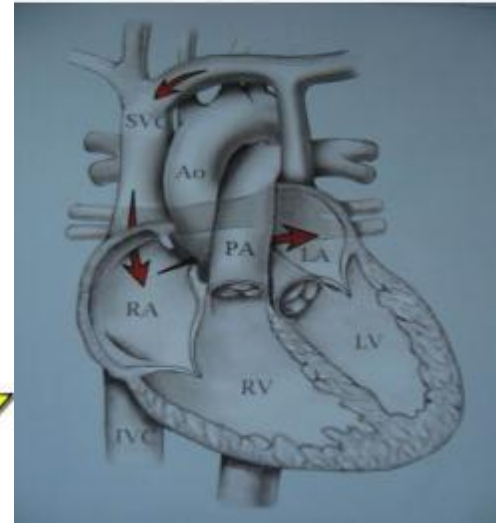
**Bất thường hồi lưu TMP hoàn toàn
(Total Anomaly Pulmonary Venous Return = TAPVR)**

- **Thể trong tim
(Intracardiac
TAPVR)**

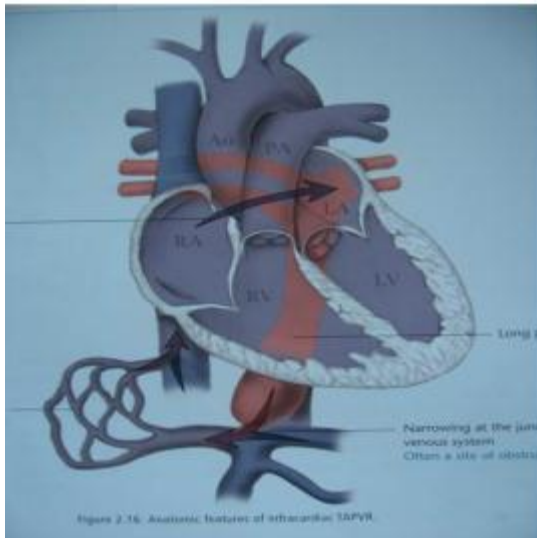
**Bất thường hồi lưu TMP hoàn toàn
(Total Anomaly Pulmonary Venous Return = TAPVR)**

- **Thể trên tim
(Supracardiac
TAPVR)**

**Bất thường hồi lưu TMP hoàn toàn
(Total Anomaly Pulmonary Venous Return = TAPVR)**

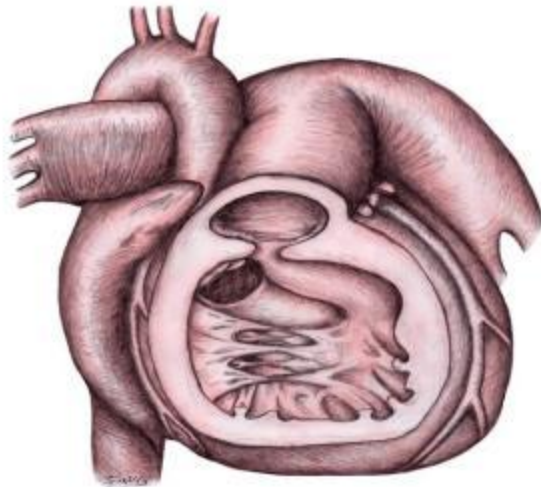
- **Thể dưới tim
(Infracardiac
TAPVR)**

**Bất thường Ebstein – Van 3 lá đóng thấp
(Ebstein's anomaly)**

**Tứ chứng Fallot + Không có van ĐMP
(Tetralogy of Fallot with Absent Pulmonary Valve)
TOF + APV**

3. TBS NẶNG KHÔNG LỆ THUỘC ỐNG ĐM

* Xử trí cấp cứu

- Đặt NKQ giúp thở sớm
- Cho thở oxy $FiO_2 = 100\%$
- Tìm nguyên nhân và điều trị : rối loạn toan-kiềm, hạ HA, thiếu oxy, hạ thân nhiệt
- Hạ HA: cho TTM LR/NS + Dopamine
- Chống toan máu
- Làm siêu âm tim
- Hội chẩn BS tim mạch nhi

3. TBS NẶNG KHÔNG LỆ THUỘC ỐNG ĐM

* Bệnh cảnh lâm sàng

- suy tim nặng
- tím nhẹ
- tăng tuần hoàn phổi
- toan chuyển hóa

* Lưu ý

Boy + Big + Blue → gợi ý Ebstein's anomaly

**Mờ vách liên nhĩ bằng bóng
(Balloon Atrioseptostomy = BAS)**

- Trong các tật TBS sau, không có hoặc lỗ thông liên nhĩ nhỏ:
  - Hoán vị đại ĐM
  - Không lỗ van ĐMP
  - Tứ chứng Fallot + không lỗ van ĐMP
  - Không lỗ van 3 lá
  - Tật Ebstein
  - Bất thường hồi lưu TMP hoàn toàn

4. TÓM TẮT

- **Shock xuất hiện ngay trong phòng sanh**
  - Hội chứng thiếu sản tim trái (HLHS)
  - Hoán vị đại động mạch (TGA)
- **Triệu chứng xuất hiện vào ngày đầu sau sanh**
  - Tật Ebstein (van 3 lá đóng thấp)
  - Tứ chứng Fallot + Không có van ĐMP
  - Bất thường hồi lưu TMP hoàn toàn có tắc nghẽn
- **Triệu chứng xuất hiện trong tuần đầu sau sanh: tất cả các tật**

4. TÓM TẮT

- Nên chấm dứt thai kỳ: HC thiếu sản tim trái
- Nên tham vấn BS tim mạch nhi để chấm dứt thai kỳ trong:
  - Không lỗ van 3 lá
  - Không lỗ van ĐMP
  - Tật Ebstein
- Nên hội chẩn BS tim mạch sớm cho tất cả các trường hợp TBS nặng ở sơ sinh

Chân thành cảm ơn

